

електрона m_e , маса спокою протона m_p , маса спокою нейтрона m_n входять у ядро теорії елементарних частинок.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. ДСТУ 3651.2-97 Метрологія. Одиниці фізичних величин. Фізичні сталі та характеристичні числа. Основні положення, позначення, назви та значення. Київ. Державний стандарт України. 1997.
2. ДСТУ ISO 80000-1:2016. Величини та одиниці. Частина 1. Загальні положення. Київ. Державний стандарт України 2016.
3. Tiesinga E., Mohr P. J., Newell D. B., and Taylor B. N. CODATA recommended values of the fundamental physical constants: 2018. Reviews of Modern Physics. Vol 93. April–june 2021. doi: 10.1103/RevModPhys.93.025010
4. Physical constant. URL: <https://www.britannica.com/science/physical-constant> (дата звернення: 18.05.2025).

СОЦІОКУЛЬТУРНА СПРЯМОВАНІСТЬ КУРСУ «ТУРИСТИЧНЕ КРАЄЗНАВСТВО»

Костолович Марія Ігорівна

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри природничих наук,
Рівненський державний гуманітарний університет
kostolovychm@gmail.com

Сучасний культурно-освітній простір українського суспільства відзначається орієнтацією на цінності української культури, переходом на якісно новий рівень глибинного пізнання окремої території (краю), відродження традицій, творення самобутнього територіального іміджу, громадської діяльності та просвітництва. Знання про рідний край не лише збагачує й підносить людину, а й поєднує минуле покоління з теперішнім. Шанування традицій культурної спадщини та минулого формує підґрунтя для розвитку сучасності, є запорукою успішного майбутнього. Досвід особистості застосовувати краєзнавчо-культурологічні знання, які забезпечують раціональне і шанобливе сприйняття культури рідного краю значною мірою досягається під час вивчення курсу «Туристичне краєзнавство» [2].

Навчальна дисципліна «Туристичне краєзнавство» для здобувачів вищої освіти спеціальності Середня освіта (Географія) ґрунтується на комплексній системі знань про історичні, географічні, суспільні, культурологічні та господарські особливості регіонів України, їх територіальної організації та спеціалізації туристичної сфери. Підготовка майбутніх учителів перебуває у фокусі оволодіння ними теоретичних основ та методології краєзнавчих досліджень, застосування краєзнавчої інформації для комплексної репрезентації регіонального туристичного потенціалу, планування краєзнавчо-туристичної

роботи, пошуку шляхів ефективного використання краєзнавчо-туристичних ресурсів для організації екскурсійно-туристичної діяльності.

Безперечно, туристичне краєзнавство має свою науково-практичну та ідейно-виховну значимість, становить не лише галузь наукового пізнання, але й сферу практичної діяльності, активізує інтерес до культури, традицій і звичаїв, сприяє їх популяризації. Тому курс «Туристичне краєзнавство» у підготовці майбутнього вчителя географії складає важливу компоненту їх професійного становлення, готовності до активної соціокультурної діяльності.

Соціокультурна спрямованість дисципліни відіграє ключову роль у формуванні як загальних, так і фахових компетентностей, що лежать в основі змісту предмета. До загальних компетентностей відносимо: «розуміння та власне осмислення основних світоглядних концепцій і принципів у навчанні та професійній діяльності; здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел; здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях; здатність до адаптації та дії в новій ситуації». Фахові компетентності скеровані на: «здатність проводити польові дослідження природних і суспільних об'єктів і процесів, інтерпретувати та узагальнювати отримані результати; здатність реалізовувати краєзнавчий підхід на уроках географії, у позакласній та позашкільній діяльності, орієнтуватись в організації туристичного простору та застосовувати методологічний апарат для організації безпечної туристичної екскурсії чи походу» [2]. Визначені компетентності моделюють програмні результати навчання майбутніх учителів і створюють підґрунтя для таких навичок: «уміння здійснювати відбір, аналіз, представлення і поширення географічної інформації, використовуючи письмові, усні та візуальні засоби, картографічні методи, геоінформаційні технології при характеристиці географічних об'єктів і територій, уміння охарактеризовувати регіони, ландшафти і біогеоценози, пояснити їх особливості і взаємозв'язки, сформовані географічним положенням та іншими географічними чинниками; уміння оцінювати природні умови і ресурси, населення та господарство України, її роль і місце в сучасних суспільно-географічних процесах у світі; знати і розуміти географічні особливості свого адміністративного регіону» [2].

Соціокультурний зміст курсу простежується у різних видах діяльності здобувачів освіти, насамперед це:

- *пошукова та краєзнавча робота* (опитування, інтерв'ю, вивчення народної творчості, хронології подій громади тощо);

- *дослідницька діяльність* передбачає збір матеріалів, пошук, аналіз, поширення та використання інформації про природно-рекреаційні й історико-культурні ресурси конкретної території (область, район, ОТГ, населений пункт чи його частина) з метою використання її в туристичних цілях, проведення міні-досліджень, виконання індивідуального науково-дослідного завдання;

- *проектна діяльність* (створення краєзнавчих проєктів (презентацій, буклетів, відеоконтенту), розроблення туристичних маршрутів);

- *екскурсійна діяльність* (організація екскурсій рідним краєм, відвідування музеїв, пам'яток архітектури, природних заповідників, історичних місць).

Варто наголосити, що специфікою краєзнавчих досліджень є різноманітність інформаційного матеріалу, який отримують з різних краєзнавчих джерел, зокрема: семіотичних (картини, гравюри, геральдика, фотографії, кінозображення, картографічні твори), писемних (тексти, нотні записи), усних (легенди, місцеві перекази, анекдоти, пісні), топонімічних (географічні назви), речових (археологічні пам'ятки, предмети, споруди, архітектурні ансамблі) [1]. Для якісного представлення результатів дослідження важливим є володіння методами раціональної роботи з краєзнавчими джерелами, їх аналіз та розуміння подальших досліджень, поєднання конкретнонаукових та дисциплінарних методів, що забезпечує синтез інформації про досліджувану територію та/або об'єкт. Досліджувати сучасну презентацію окремої території чи регіону можна через соціальні мережі та цифрові додатки, як-от Instagram, Facebook і YouTube. Використання інформаційно-комунікаційних технологій забезпечує інтерактивну взаємодію під час навчання, дозволяє створювати віртуальні екскурсії, карти маршрутів, робить інформацію про культурні та природні об'єкти доступнішою та візуально привабливішою.

Важливим напрямом поглиблення краєзнавчих знань є відвідування краєзнавчих музеїв, бібліотек, виставок, різних культурних заходів, співпраця з туристичними агенціями. Охоплення різноманітних форм роботи активізує дослідження, спілкування, дискусію, творчу взаємодію з соціальним середовищем, а також збагачує освітній процес, посилює інтерес до предмету, формує професійно-особистісні риси майбутнього вчителя.

Підсумовуючи зазначимо, що туристичне краєзнавство є одним з напрямів сучасного краєзнавства і спрямоване на систематизацію та подання краєзнавчої інформації з урахуванням потреб туристичної сфери. Змістове наповнення курсу «Туристичне краєзнавство» дає змогу здобувачам вищої освіти ознайомитися із соціокультурною складовою науково-дослідницької діяльності шляхом їхньої участі в краєзнавчо-туристичних дослідженнях. Означені напрями діяльності сприяють формуванню краєзнавчої культури, розвитку соціальних навичок, розширенню траєкторії соціокультурної взаємодії та комунікації, глибшому розумінню майбутньої професійної діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Петранівський В.Л., Рутинський М.Й. Туристичне краєзнавство: навч. посіб. / за ред. проф. Ф.Д. Заставного. Вид. 2-ге., переробл. та допов. К.: Знання, 2008. 575 с.
2. Костолович М.І. Робоча програма навчальної дисципліни «Туристичне краєзнавство» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за